

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De p[re]cepto dilectionis ca. iij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Deuteronomii

iosue, quia quod moyses verbo tradidit: iosue redegit in scripto. Videt etiam Hieronymus velle quod magna iosue huius libri scripserit partem. Verius videtur esse quod scriptus sit a moyses, et loquitur moyses de se tanquam de alto. Vel hoc in principio apposuit esdras: sic et in fine de morte moysi, presertim cum circa finem libri legatur. Scripsit moyses legem hanc et paulo post. Postquam scripsit moyses legem hanc in volumine: precepit leuitis, tollite librum istum et ponite in latere arce federis. Legit quoque longo tempore post inuentus in hierusalibus deuteronomius in arca.

Epilogus cum additionibus et determinationibus.

Capitulum, II.

Madragesimo

quod anno ab exitu filiorum israel de egypto pro, xj. mense, prima die mensis, videtur

des moyses diem mortis sibi imminere: locutus est ad omnes filios israel, et cepit legem exponere, congregans eos secundum iosephum ad iordanem in loco ubi nunc ciuitas abidal est locis palmarum. Sane recapitulatione moyses si persequentes que supra dicta sunt omittentur: superaddita dicemus, quedam que videntur contraria memorabimus determinando. Ita quoque in recapitulando ait moyses. Dixi vobis illo tempore. Non leo solus negociare

Supra i erod. cap. xvij. Egressus est autem leo solus negociare

tra sustinere, date et vobis viros sapientes: et ponam eos tribunos centuriones quinquagenarios et decanos. Hoc videtur contrarium predictis. Supra enim consilio ietro dixit hoc factum esse, vtrumque vero factum fuit. Primo enim ad consilium ioceri faciendum secreto disposuit, postea auctoritate et assensu populi compleuit. Quod etiam dicit hic moyses. Dixisti mihi Vitam viros qui considerent terram. Supra vero legit dixisse dominum. Vitte viros non est contrarium: quod ad suggestionem populi consuluit dominum: qui dixit. Vitte. Ad pusillanimitatem quoque eorum confortandam: iteravit moyses de victoria og regis basan. qui restiterat de stirpe gigantum, et in argumentum magnitudinis eius monstratur lectus ferreus ipius in rabath filiorum amon noue cubitos. huius longitudinis: et quattuor latitudinis.

De ciuitatibus refugii trans iordanem.

Capitulum, III.

Parauit moyses

tres ciuitates refugii trans iordanem bosor in tribu ruben, ramoth galaad in tribu gad, golan in basan in tribu manasse. Harum hinc usus erat. Siquis nolens hominem occidisset: fugiebat ad aliquam harum, et ibi a consanguineis occisi tutus erat. Si enim extra fines alicuius harum inuenisset eum, qui ultor sanguinis effusi esse debebat: impune percutiebat homicidam. Erat autem in ea fugitiuus usque ad reconciliationem cum propinquis, vel usque ad mortem summorum pontificis: in qua huiusmodi omnes fugitiui redibant securi ad portam. Tamen si propinquus occisus si volebat illum impetere quod volens occidisset: et coram ciuitatibus vrbis eius hoc probarent: tradebatur eis ad occidendum.

De precepto dilectionis.

Capitulum, III.

Didit quoque

moyses Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et ex tota

anima tua et ex tota mente tua et ex tota fortitudine tua. Addidit quoque cum de manna iteraret. Non in solo pane viuunt homines: sed in omni sermone quod procedit

de ore dei. Panem uocauit hic omnem cibum hominum. Consueuit enim scriptura panem pro cibo ponere, et est sensus. Nolite mirari si cibum insolitum dicitur deus: quod non

Alibi ponuntur, et precepta. Sed nota quod sub his duobus continentur illa. Horum enim primum complectitur tria, secundum continet septem.

in solis uisitatibus cibis uita hominis stabilita est apud deum. sed solo verbo potest creare noua ex quibus uiuat homo. Addidit quoque inter beneficia quod per. xl. annos in deserto restimenta eorum non defecerant uetustate, nec solutares attriti erant, et quod euaserant serpentes flatu uentis circumstantia. quod ob hoc forte supra dixit ignitos, et scorpiones, et displades, que latine situle dicuntur, quod perimunt hominem sitim, et adeo parue sunt: ut cum calcantur uideantur cuius uenenum ante extinguit quod sentitur, nec tristitiam sentit moriturus. Dicit autem situla per contrarium, uas enim quod situla dicitur aufert sitim, hec affert, sicut pharetra que infert mortem, feretrum: quia fert uel aufert mortuum. Et etiam ostenderet que necessi

tas incumbere eis obseruandi precepta domini in terra promissionis, addidit, quod non erat terra illa sicut terra egypti: que beneficio fluminis fecundat, ubi per hortos aque derivant irrigue: sed erat montuosa et campestris: de celo pluuia expectas, et ideo plurimum tibi colendum deum ut daret eis pluuia tempore suo. tempore autem scilicet in autumno, id est vere, vel in hyeme, facit seminibus nutriendis: et serotina ad crematum in vere vel estate. Addidit quoque de terminis terre, promissionis dicens. Vis locus quem calcauerit pes vester: vester erit a deserto quod est in meridie, et libano qui in septentrione, et flumine magno eius frater qui est in oriente, usque ad mediterraneum, erit terminus vestri, hoc est mare quod tyrrhenum dicitur. Addidit quoque benedictiones et maledictiones scriptas in libro transitu iordane in ingressu suo diceret in hunc modum. Sex tribus maiores natu ascenderent montem garizim cum sacerdotibus leuitis, et sex minores montem ebal regione, et qui in garizim omnes benedictiones dicerent super legem obseruatores, et qui in ebal responderet amen. Post ascenderet sacerdotibus et leuitis cum alijs sex tribubus in ebal et similiter omnes maledictiones imparent transgressoribus et qui in garizim runderent amen. Et nota quod cum enumerat gentes quas eiecerunt de terra promissionis fere vbi sex nominat chanaanem, amorem, pherezeum, sebuseum, euem, et heum. In hac parte iteratione nominat septimum gergeum. Item nota quod abrahe promissum est quod ecce deleteret: qui tunc reuera tibi erat. Sed cum venisset illuc filius israel: iam tres erant deleteri filij loth deleuerunt gigantes, filij esau horreos, cappadoces partem euorum.

De decima secunda.

Capitulum V.

Diditque moy

ses, quod non liceret eis comedere decimam in oppidis suis, nec primogenita pecorum, nec primitias laborum, nec votiuam, nec sponte oblata, sed tantum coram domino in loco quem elegerit dominus tibi cum vixit comederet et liberis, seruo et ancilla et leuita qui cocellaneus esset. In quo precepto videntur fraudari leuite: quibus promissa debebant. Proinde dicitur quidam hoc semel factus: cum primo scilicet terram obtinuerunt. Tunc enim obtulerunt predicta domino: et deinceps reddiderunt ea leuitis. Sed hoc nihil est, quia nondum dominus locum sibi elegerat in terra promissionis. Alij dicunt: quod singulis annis hec fie-

bant sic. Primam partem decime totius vel primam gellinam grant, primam amphoram vini vel olei separabat sibi qui decimam dabat leuitis, et illam modicam partem decimarum ferebat secum in hierusalem: et epulabatur inde coram domino. Et hoc inde concitant: quod hec decima precipit ponit in cartallo: quod modicum vas est, nec vera caperet decimam. Sed hic de primo genitis et primitiis votiuis et spontaneis nihil habet determinatum. Unde verior est hereditio hebreorum. Singulis annis hebrei faciunt duas decimationes bonorum suorum. Primam separabant leuitis, id est hac dicitur est. Deludet ele mosyna in manu tua donec inuenias iustum cui des, illi cui debes. Item nouem reliquis partes decimabant, et hanc secundam decimam sibi referuabant, et ex ea ter in anno cum ascenderent in hierusalem oblationes et epulas sibi et domui sue faciebant, et leuitam cocellaneum qui etiam cum eis ascenderet inuitabant. In eosdem usus referuabant sibi secundam animalium post primogenitum quasi secundum primogenitum, et similiter post primitias tantum sibi reponebant quasi secundas primitias. Qui autem ampliora his illis tribus festis expendere volebat aliqua de bonis suis ad huc separabat et cum predictis referuabat: votiuens illa domino. Preterea etiam quidam in illis solennitatibus propter ea que diximus sponte quidam expendebant ad honorem domini: et hec secundaria precepit moyses ferri ad locum sanctum et comedit coram domino. Tamen remotioribus licebat ista vendere in loco suo et ferre precium secum et emere sibi in hierusalem quod desiderabat anima sua. Preterea tertio anno duabus decimis sublatis vel diximus: tertiam faciebant iterum decimationem in usus pauperum: et hac reponebant apud se vel haberet vnum daret peregrino et adueniente, pupillo et vidue egentibus, et etiam leuitis si indigeret. In usus vero proprios ex hac nihil expendebat: et de hac dicitur est. Omnis penitentia te tribue. Addidit quoque: quod si etiam frater aut vxor, aut filius, aut amicus specialis persuaderet aliquem ad cultum idolorum, forte propter affluentiam que sequebatur gentes non occultaret eum, sed conuictum aut confessum populus obrueret lapidibus, et ille cui persuaserat primus imponeret manus suas super eum. Eodem modo ciuitas aduersus ciuitatem insurgeret et deleteret eam: si persuaderet recedere a cultu dei. Incursuras etiam caluitium fieri super